

Programmaraad Kans voor de Veenkoloniën – 15 december 2023

Op vrijdag 15 december kwamen ruim twintig deelnemers afkomstig uit de bewonersbeweging, ervaringsdeskundigen, gemeenten, zorgverzekeraar, kennisinstelling en welzijn samen in MFC de Drijscheer in Alteveer voor de Programmaraad van Kans voor de Veenkoloniën. Voorzitter van het Dagelijks Bestuur Frits Alberts heette iedereen welkom en gaf het woord aan René van der Most, projectleider van Kans voor de Veenkoloniën.

In het manifest 'Van Kans naar Kracht' beschrijven we acht sleutels die in alle programma's voor gezondheid(sachterstanden) ingebed zouden moeten worden. In deze Programmaraad staan we concreet stil bij de rol van bewoners en bewonersinitiatieven en het verbinden van de leef- en systeemwereld.

Hoe nu verder?

Het is de tijd van terugkijken op de derde fase van het project. In deze fase is er o.a. een impuls gegeven aan laaggeletterdheid via Taalhuizen, vindt het project Goede Start doorgang in Kansrijke Start en is de bewonersbeweging Kracht van de Veenkoloniën een eigen entiteit geworden. De huidige financiering van het ministerie van VWS voor Kans voor de Veenkoloniën eindigt op 31 maart 2024, maar het verhaal en de boodschap zijn nog niet klaar. Tot het einde van het programma in de huidige vorm gaat Kans voor de Veenkoloniën nog veel richtbaarheid geven aan het programma. De Noord-Nederlandse bescheidenheid laten we los, en in concrete uitingen en publicaties laten we zien wat we geleerd hebben en vieren we de successen.

Met betrokken partners wordt de komende tijd een plan gemaakt voor een vervolg, waarna gekeken wordt waar het geld vandaan moet komen. De transitie is niet mogelijk zonder bewoners en het verbinden formele en informele zorg. Hierbij is het implementeren van de acht sleutels belangrijk, en willen we de beweging door laten gaan. We kijken naar waar dingen een plek kunnen krijgen en we verbindingen kunnen leggen met lopende programma's en bestaande netwerken.

Reacties uit het publiek

Volgens hoogleraar Gerjan Navis ligt er een rol voor professionals om te leren van inwoners. Erik Koekoek, adviseur bij Zilveren Kruis, voelt grote betrokkenheid bij KvdVK en bij de regio, maar ziet wel een uitdaging hoe dit vorm te geven. Kans voor de Veenkoloniën en Kracht van de Veenkoloniën nodigen het Zilveren Kruis van harte uit om in gesprek te gaan.

Paul Asbreuk van Goede Start geeft aan dat ruimte voor inwoners en inwonersinitiatieven belangrijk is. Bewoners moeten vanaf het begin aan tafel zitten, ook als het begint bij de professionals.

Lezing Gerjan Navis

Gerjan Navis is wetenschappelijk adviseur van Kans voor de Veenkoloniën. In alle overleggen brengt zij het belang van bewonersinitiatieven naar voren, met als voorbeeld Wedde en Grolloo, waar de zorgkosten zijn gedaald. De kennis die hier is opgedaan, moet onderdeel van de oplossingsrichting worden van waar professionals die 'aan de knoppen zitten' mee bezig. Bij de GALA en IZA tafels zitten te weinig inwoners aan tafel, ondanks dat o.a. VWS weet dat dit belangrijk is. Het inzetten van bewonersinitiatieven is geen quick fix, maar komt met een

Programmaraad Kans voor de Veenkoloniën – 15 december 2023

leercurve. Zonder burgers kun je geen goed preventiebeleid opstellen. De kracht van sociaal kapitaal is een blinde vlek in het beleid. Waar zitten de knoppen waar je aan moet draaien?

- Doorgaan met wat je doet, en dat uitdragen – van elkaar leren
- Resultaten ‘vertalen’ voor de systeemwereld
- Schouders klopjes zijn mooi, maar vullen geen gaatjes

Kans voor de Veenkoloniën, Kracht van de Veenkoloniën en Gerjan Navis stuurden een memo over de blinde vlek aan landelijke en regionale beleidsmakers. Frits Alberts doet de suggestie een om gebiedsversie van de memo te maken, die begrijpelijk is voor Jan en alleman.

Voorzitter Bewonersraad aan het woord

Roelof Dilling is de voorzitter van de Bewonersraad van Kracht van de Veenkoloniën. Hij merkt dat er veel aandacht is voor gemeenschapszin. De bewonersbeweging stond op 15 december in de krant, met een prachtig artikel, [lees die hier](#).

Kracht van de Veenkoloniën werkt vanuit bepaalde kernwaarden waaronder bottom – up werken, eigenaarschap en eigen regie. Bij Kracht is elk betrokken initiatief ander, en dat kan. “We moedigen mensen aan om datgene te doen dat past bij de gemeenschap, en er is ruimte voor leren van elkaar, kennis en ervaring delen.” Kracht van de Veenkoloniën wil inspireren, adviseren en ondersteunen en komt op voor bewonersbelang. Er zijn momenteel ruim dertig initiatieven aangesloten, waar veel op af komt.

“We stoppen niet, en gaan gewoon door. Het welzijn van de mensen waar het om gaat, staat voorop.” Bewonersinitiatieven kunnen met relatief weinig budget (in verhouding met professionals) hun werkzaamheden uitvoeren. Kracht van de Veenkoloniën krijgt de komende twee jaarsubsidie van ZonMW voor voortzetten bewonersbeweging en het creëren van gelijkwaardigheid.

Wedde dat 't Lukt

Hans Berg, oud huisarts en initiatiefnemer van Wedde dat 't Lukt beschrijft het verschil tussen of je wieg op veen of zand stond. Aan de hand van tv programma's over maatschappelijke indeling, laaggeletterdheid en zogeheten 'achterstandswijken' schetst Hans de situatie in de maatschappij. Er is verdeeldheid in de maatschappij, waarbij mensen die hoogopgeleid zijn aan de knoppen zitten. Praktisch geschoolde mensen hebben gemiddeld genomen (te) weinig impact op beleid. “We hebben gezien dat de inzet van inwoners: van, voor en door ons, werkt! Alle rapporten vertellen: maak gebruik van bewonersinitiatieven. Betrek hen tijdig, zoek ze op en probeer systeemdenken te doorbreken.” Daar pleit Hans graag voor.

Het is belangrijk om creatieve oplossingen te zoeken en in te spelen op de behoeften van inwoners. Geef bijvoorbeeld bibliotheekcursussen in het dorps huis, in plaats van in bibliotheek wat een bepaalde drempel kan hebben voor mensen die laaggeletterd zijn.

Anders denken over en werken aan gezondheid

TGO kijkt en denkt mee bij Kans voor de Veenkoloniën. Onderzoeker Annemieke Visser vertelde over het artikel dat onlangs verscheen. [U kunt het artikel hier lezen](#).

Het artikel heeft drie denkrichtingen waar Annemieke op inzoomde.

- Verbeteren van sensitiviteit en normatieve professionaliteit
- Professionals moeten meer gevoelig worden voor input van inwoners
- Als professional niet handelen vanuit systeem maar vanuit eigen kaders.

Programmaraad Kans voor de Veenkoloniën – 15 december 2023

Sociale rechtvaardigheid; basis van bestaanszekerheid

- a. Herverdelen: gelijkwaardige manier toegang tot basisbehoeften
- b. Erkenning: van mensen en groep door vermijden van stereotyperingen, verbinden en van onbegrip, onwetendheid, vooroordelen onjuiste mensbeelden.

Het is belangrijk bij het scheppen van voorwaarden om verschillen te respecteren en op voet van gelijkheid gehoord te worden. Mensenbeelden hebben veel invloed op de ontwikkeling van beleid. Een mensbeeld houdt in: wat mensen kunnen, willen en hoe ze zich gedragen. De beleidsmaker bevindt zich vaak onbewust in een bubbel en heeft onvoldoende inzicht in de eigen bias en mensbeelden. Annemieke bespreekt een aantal mensbeelden met de zaal en raad iedereen aan om de eigen mensbeelden te onderzoeken.

Ervaringsdeskundigen aan zet

Tamara Jones, ervaringsdeskundige bij Sterk uit Armoede was ook aanwezig bij de Programmaraad en pakte nog even het woord. “We mogen aan de tafel zitten, maar in hoeverre wordt er ook geluisterd? Het is belangrijk om ruimte te geven aan ervaringsdeskundige, maar investeer ook in ze, ook financieel. Behandel de ervaringsdeskundige als professional en beloon ze ook op die manier!”

Manifest ‘Van Kans naar Kracht’

Het manifest werd op 15 december door meerdere partijen ondertekend, namelijk SKKEK, BODK en gemeente Coevorden. Eerder ondertekenden al de GGD, gemeente Pekela, gemeente Borger-Odoorn, gemeente Oldambt en gemeente Stadskanaal. Dat betekent dat nu al ruim meer dan de helft van de Veenkoloniale gemeenten zich aansluiten bij deze beweging, naast bewonersinitiatieven, FC Emmen en andere partijen die zich hard maken voor de regio. Wij hopen dat nog meer partijen zich aansluiten! Heeft u nog niet ondertekend? Dat kan online via www.kvdvk.nl/ondertekenen!

Op 1 maart 2024 vindt van 12.00 – 14.00 uur de eerstvolgende Programmaraad plaats. Daar zien wij u graag weer! De locatie en het programma worden later bekend gemaakt. Ook nodigen wij u van harte uit voor de afsluitende conferentie op 21 maart 2024. De uitnodiging ontvangt u later van ons!